

اسلامك نفعه خادم مقالات
مع التشر قبول ونشر اولونور
يازانك شخصيتي دكل، يازينك اهيتي
نظر دقته آلتير .
كن يازيلردن شايد قبول كورولنار:
تايخ ميراسيله درج ايديلير .

محفصل

۱۳۳۸

علمی، ادبی، اجتماعی و شیمیایی

شهری مجموعه در

۱۳۴۱ محرمة مخصوص نسخه

عدد : ۲۷

اداره خانه سی : آفسرایده
ملا کورانی محله سنده مهتر
سوقاغنده ۳ نومرولوخانه

مرکز توزیعی :
باب عالی جاده سنده (اتحاد
تجارت) کتبخانه سی

آبونه بدلی :
سنه لکی ۱۲۰ غروش
آلتی آلتی ۶۰
اوج آلتی ۳۰

جلد : ۳

محررات :

محفصل علمی : تبریک . تشکر ، رسم مصحف عثمانی مسئله سی — از میرلی اسماعیل حتی بك . انسان هانکی
دور مخلوقیدر ؟ — عبدالقیاض توفیق بك .
محفصل ادبی : محفل عرفان — جناب شهاب الدین بك ، ابوالفتح البستی بك برقصیده سی و منظوم ترجمه سی —
دیاربکرلی سعید باشا مرحوم . برقطعه — اسکندارلی طلعت بك ، دوشوندم — عبدالغزیز مجدی
افندی ، غزل — نابید ، سالی تاریخ — طاهر المولوی .
محفصل تاریخی : ام عماره رضی الله عنها — طاهر المولوی . سید برهان الدین — فریدون نافذ چلبی افندی .
بابلك — احسان محوی . داود پاشا قیسه سی اوکنده اوق آیشی — طاهر المولوی .

محفصل علمی :

رسم مصحف عثمانی مسئله سی

بکن نسخه دن مابعد

شیخ صفوت افندی

۴ — دده چونکی ده اتفاق بولونمديغنی نقل
ایدیور، صراحة الواح صیانه و او مجرایه قائم
اولان محله قانون خط اوزره یازلمسی تجویز ایلدیور،
مصحفی آیریور : « وقد یکتب فی المصحف بالواو وقال
الفراء انما یتبوه بالواو لان اهل الحجاز تطلوا الخط من
اهل الحيرة ولغتهم الربوا فعلوهم صورة الخط لغتهم .
قوله والحق ان يقال مثل ذلك یکتب فی المصحف بالواو
اقتداءً بنقله جمع ناقل مثل کتبه وجهلة اعلم ان کتابة
المصحف مثبتة بخط واحد علی الاحرف السبعة . وهي منقسم
الی ما یوافق القیاس والی ما لا یوافق بل یتلقى بالقول لانها
سنة واجبة الاتباع لانه رسم زید بن ثابت رضی الله عنه امین
رسول الله صلی الله علیه وسلم وکاتب وحیه علم من هذا
العلم مالم یعلم غیره وما خالفه انما خالفه لحکمة بلیغة ومعرفة

تبریک

هجرت سنیه محمدیه علی صاحبها افضل التحیه دن
ابتدا ایدن تاریخ اصلامینک ۱۳۴۱ نجی سنه صنی
ادراک ایدیوروز . جناب حق ، او تاریخک منسوب الیه
بولونان حبیب اکرمی حرمتنه سال جدیدی بالعموم
امت محمد حقنه متیمن ومسعود ایلایه آمین .

تشکر

قوم صانچیسندن مضطرباً برآیدن فضله اسیر
فراش اولدیغ صبراده لطفاً عبادتمه ککن ذوات
کرامه وکال دقت و حذاقته مداواتمه بولونان
صحیه مدیر عمومسی دو قنور عارفی پاشا حضرت لریله
توقیفخانه طیبی دو قنور وصاف و جراح پاشا
خسته خانه سی اطباسندن دو قنور سامی نظیف
وعسکری اطباسندن کمال قائم مقام بدری و ثریا بك
اقدیلره عرض شکران و بیان منتداری ایده رم .
طاهر المولوی

مغایردر. امام، حضرت عثمانك كندی نفسیچون
آلیقویدینی مصحفدر. ائمه، رسمی امر اولنان،
مقتدابه آنخا اولنان مصاحف عثمانیهدر. امامك
مغای اغویسی ده بو. غسانی تأیید ایدر. امامك
مصحف مدینه و یا بالذات حضرت عثمانك كندیسیچون
آلیقویدینی مصحف اولسی حقنده بیله اختلاف
واردر. رایه شرحنده « صحیح اولان مصحف امام
مصحف مدینه دن باشقه در » دیور. « قال فی المنع :
عن انس قال اختلف المملون فی القرآن حتی اقتتلوا وکان
نبیهم بینهم قال فبلغ ذلك عثمان رضی الله عنه فقال عندی
مختلفون ویکذبون ویلحنون فیه یا اصحاب محمد اجتمعوا
فاکتبوا للناس اماماً. — قال فی الاتخاف : وامسك انفسه
واحداً الذی یقال له امام. قال علی القاری : ابقاه فی المدینه
المعطره لیکون اماماً للناس ومرجعاً للقراء المهره فی بیان
وجوه القرآن المعبره و فی المنع نقلاً عن ابی عیید :
و كذلك رأیته فی الامام ومصحف اهل العراق. و فی شرح
الرائه لابن جباره : لان الصحابة الذین جمعهم عثمان علی
رسم المصاحف لم ینسخوا المصاحف دفعة واحدة واما
رسموا مصحفاً واحداً فصار ذلك المصحف هو الامام
مصحف عثمان ثم نسخت بقية النسخ منه . »

ایضاحنامه ك امام دیدیكي مصحف امام دكل،
مأمومد ؛ تمامیه آیات و سوره قرآنیه بی جامع
اولان مصاحف ائمه دكل، مأمومه در. [٢]

امام مالکك فتواسنده مصطلح رسمه عائد
برشی اولوب اولمدینی انجق نقطه و شکل كی احداث
اولنان شیئه عائد اولوب اولمدینی بیله معین دكلدر.
قال فی فوج النان : والظاهر انه لامدخل هنا لمصطلح الرسم
بان السائل انما سأل عما احدث الناس فی المصاحف ولم
یحفظ عنهم احدثوا فیه عدد النقط و الشكل و الخوس
والعشور و فواتح السور و عدد آی « بوبیانه كوره
امام مالکك فتواسی رسم مصاحف خارجنده
اولیور. قال فی الاتقان : و قدم هذا النحا له اصولاً و قواعد

[٢] اولیه ظن ایدیورم كه بوراده كی بیان عاجزینك
تأثیریه اخیراً طبع اولنان رساله ده بوراسی تصحیح
اولونمدر .

خفیه وقد حكم مالك بحرمة المخالفة هكذا نقل عن كثير
من السلف فيما يقصد به البقاء كالمصاحف واما لا يتصدبه
الا لتفهيم كاللوح الصبيان وما يجري مجراها فيجوز ان
يكتب على قانون الخط وقد اتفقت. في خط المصحف اشياء
خارجة عن القياسات التي بنى عليها على الخط والهجاء .
آرتق عبارده ك قانون خط حقنده كی صراحتنه قارشى احتمال
مجرده اعتبار یوقدر .

اوت. المنتخب [١] و تفسیر حقنده ایراد اولنان
احتمال روارددر . فقط اول باول دده چونكي نك
قولی بیان ایله مصاحف ایله الواح صبيان
وامثالی تفريق ایدلمش، دده خلیفه كی مملكتهمزده
معلوم اولان بر عالم شهیرك طرز تلقیسی ارئه
قیلنمش اولغله او احتمال مرتفع اولمشدر،
استانبول عالمی دده خلیفه ك طرز تلقیسی بویه
اولدینی كی مصر عالمی المنار صاحبك بوبایده كی
هوئی ده بویه در :

« الصواب ان تطبع المصاحف التي تتخذ لاجل التلاوة
برسم المصحف الامام الذي كتبه الصحابة عليهم الرضوان
حفظاً لهذا الاثر التاريخي العظيم الذي هو اصل ديننا
كما هو لكن مع النقط و الشكل للنقط واما اللوح
والاجزاء وكذا المصاحف التي تطبع لاجل تعليم الصغار
بها في الكتاتيب فایطبع بالرسم المصطلح عليه اليوم من كل
وجه تسهلاً للتعليم ومتى كبر الصغیر و كان متعلماً للقران
بانرسم المشهور لا یغلط اذ هو قرأ فی المصاحف المطبوعة
برسم الصحابة مع زیادة النقط و الشكل و كذلك یكتب
القران فی اثناء كتب التفسیر و غيرها بالرسم الاصطلاحي
لیقرأه كل احد علی الصواب . »

بو قائلردن مقصد علمانك صورت تلقیسی
بیاندن عبارتدر .

٥ — تمامیه آیات و سوره قرآنیه بی احتوا ایدن
كتابه علی الاطلاق امام اطلاق قرائت كتابلرنده كی بیانه

[١] اخیراً مطالعه ایتدیكم (القول السدید) المنتخبه كی
قولی بیان ایتدیكمز وجهله ایضاح ایدیور . مصحف
شریف خارجنده، حتی تفاسیر شریفه ده رسم كلمات قاعدة
خط وجهله دو دیور. آرتق بشقه بر احتمال قالیور. القول
السدید و قتیه تدقیق مؤلفادن كچمشدر.

اصول فقهده بیان اولدیغنه کوره مجازک حکمی معنای حقیقی بی معنای مجازیدن نفی جائز اولمقدردر. معنای حقیقی بی نفی ایتمه نیک صحیح اولمسی برافضتک مجاز اولدیغنه دلیلدر. بناء علیه درهمده جدارده ، جریده علمیه ده یازیلان برآیت مصحف دکلدردر. کتب فقهیه ده الواح ایله مصحف آیرلمش، الواح مصحفک شمولیدن خارج طوتمشدردر. و قال فی حاشیه تنویر الابصار قال لا یحرم فی غیر المصحف الا المکتوب ای موضع الكتابة قال الطحاوی عمل الخلاف فی المصحف اما غیره فلا یحرم منه الا المکتوب و قال لان الواح لا یعطى حکم الصحیفه .

وفی حاشیه الهندیه : روی عن بعض مشایخنا ان دفع المصحف او اللوح لیدی کتب فیہ القرآن الیه مکروه . وفی البحر لرائق لا یجوز مس المصحف کله المکتوب و غیره بخلاف غیره فانه لا ینع الامس المکتوب . و فی الهندیه : لا یجوز لهم مس المصحف ولا یجوز مس شیء من مکتوب فیہ شیء من القرآن من لوح او درهم او غیر ذلك . قال فی البدائع : ولا مس الدرهم الی علیها القرآن لان حرمة المصحف کحرمة ما کتب منه فیسوی فیہ الكتابة فی المصحف و علی الدرهم ولا مس کتاب التفسیر لانه یصیر بمسه ماساً للقرآن .

برده تنویر الابصارک شوسوزینه باق : « و یجوز كتابة آیه او آیتین بالفارسیه لا اکثر . کافیدن نقل اولتان شوسوزده باق : « ان اعتاد القراءة الفارسیه او اراد ان یکتب المصحف بها ینع وان فمل فی آیه او آیتین لا . کوریلور که ایکی آیتها کثر آیاتی یازمق آراسنده کی فرقی فقها تنصیص ایدیور ، کتب فقهیه نیک صراحتنه کوره مصحف باشقه ، لوح باشقه ، یعنی جریده علمیه صحیفه سی باشقه اولور . القول المفیده کی عبارده ایله ده استدلال ، علمی راستدلال دکلدردر . « مخلف طه سبحتان و مصحف » قولی کیمک قولیدر ؟ [۱] یوقول شمائل ترمذی به ،

[۱] یوقول حقنده النار صاحبی شویله دیور : ولانقرن احد بالابیات الی نظمها بعض الجهلاء فی احصاء تركة النبی صلی الله علیه و سلم اذ ذکر السبحة فی اولها بقوله مخلف طه سبحتان و مصحف . فهذا من الاباطیل الی

وقد خالفها فی بعض الحروف خط المصحف الامام قال اشهب مثل مالک . بوبیان کوره امام مالکک فتواسی رسم مصاحف حقنده در . فتح المناظره بیان اولدیغنه کوره نقول مقدمه نیک اکثریسی مجملدر . امام مالکک فتواسنه بوجه آتی جواب ویریله بیلیر .

(ا) فتوی رسم مصاحف حقنده دکلدردر ، انجق نقطه و شکل ... الخ حقنده در . رسم مصاحف حقنده ساکتدر . فتح المناظرن ظاهر اولان بودر . (ب) فتوی صدر اوله مخصوصدر . نته کیم بعضیلرینک مذهبی بویله در ؛ عزالدین بن عبد السلامک قولی ده بونی تأیید ایدیور .

(ج) فتوی تلاوتی اخلاص ایدن رسمه مخصوصدر . نته کیم بعض قرائت کتابلرندن بویله آکلاشیلور . رسمک مدار قرائت اولمسی ده بونی تأیید ایدیور . (د) فتوی ملزم دکلدردر . نته کیم محققین فقها بویله جه بیان ایتمشلردر .

امام احمدک سوزی ده کندی عصرینه مخصوص اوله بیلور . فقیه حنبلی ابن القیم الجوزی فتوانک عصره کوره تغیر ایتدیکنی بیان ایدیور . امام احمدک احتیاطی ، شدت ورعی هرکسک معلومدر . ۷- آیات کریمه هر زرده یازیلور سه یازلسون ، دیوارده یازلسون ، کوشده یازلسون مصحفک بر جزئی اولغله اوراده ده رسم مصاحفه اتباع لازمدر . سوزی ده ثابت دکلدردر .

کتب فقهیه دن تنویر الابصارک « مس مصحف ای مافیه آیت کدر هم وجدادر ، سوزیله استدلال ناقص بر استدلالدر . کرک طحاوی ، کرک ابن عابدین حاشیه لری مصحف لفظیله مجاز قصد اولدیغنی تصریح ایدیور لر . قال ابن عابدین ای المراد مطلق ما کتب فی قرآن مجاز من اطلاق اسم الكل علی الجزء او من باب الاطلاق والتقیید . وقال الطحاوی : فاراد المصنف بالمصحف مطلق ما کتب فی قرآن بقید کونه آیه فهو مجاز علاقة الاطلاق . »

شفاه مغايردر . وفي شائيل الترمذی « ما ترك رسول الله صلى الله عليه وسلم الاسلحة ونعله وارضاً جعلها صدقة » . شفاهده عينا « يله مسطوردر . على القارى سلاحى شرح ايدركن « نحو سيف وريح ودرع ومغفر وحربة » ديور . بناء عليه مخلقات جليله ايكي تسيح ايله بر مصحفين عبارت اوليور . في الواقع عصر جليله آيات كريمه خروما دالرينه ، كينكره طاشاره ، دريلره يازيلي ايدى . يالكتر بر رده طويل دكلى . مطالعه : « مخلف طه سبختان و مصحف » قوللرنده كي مصحف اسمى بواشياه اطلاق اولتور . ديمكه مصحف اسمك جدارده ، درهمده ، دفتر ك بر كوشه سنده مكتوب اولان بر آيت كريمه بي ده دائره شموله آلامى لارم كتر . قال في فتح المنان : المصحف جعل فيه الصحف . وفي مفردات القرآن : المصحف ما جعل جامعاً للصحف المكتوبة وفي القاموس : المصحف مثله ايم من اصحف بالضم اى جمعت فيه الصحف وفي تاج الغروس اى المكتوبة بين الدينين وجمعت فيه . وقال في التلويح المصحف حقيقة مجمع الصحف . قال في الفتاوى النسفية القراءة في الاسباع جائزة وفي المصحف احب الى لان الصحابة كانوا يقرؤونه في لمصحف والاسباع محدثة والمصحف هو الذي فيه جميع القرآن . بناء عليه صحف مكتوبه بي جامع اولانه مصحف دينير . عصر سعادته يازيلان شيلرده مصحف دنيلمسى صحف مكتوبه بي جامع اولمى اعتباريله اوله جقدر . بونك بر درهم ، بر كاغد پارچه سنده يازيلان بر ، ايكي آياته شمولي ادعا طوغرى دكدر . القول المفيدك ايلك صحيفه لرنده كي بيان ده بوني تأييد ايدر .

قال زيد فكنت اتقبح القرآن من المصحف ومن جدور الرجال والرقاع والاكتاف والاضلاع والسب واللغاف وهي الحجازة العريضة كاللوح . وقال ومعناه جامع الصحف ثم رد عثمان الصحف الى حفصة وكذا « ويحرم على المحدث

اخترعها الجاهلون ولم يترك النبي صلى الله عليه وسلم مصحفين ولا مصحفاً ولم يكن القرآن في عهده مجموعاً في المصحف وإنما كان مكتوباً في صحف وعظام وغير ذلك وكانت هذه المكتوبات متفرقة . ايسته شيخ صفوت افنديك استناد كاھي !

ولو اصر من شيء من المصحف ، ديدكدن صوكره دو كذا يحرم عليه مس ما كتب لدارسة قرآن ولو بعض آية كلوح « ديور . اوت عصر سعادته قرآن مين مصحفده طويلا نماش ايدى . انما لم يجمع صلى الله عليه وسلم القرآن في مصحف . فكان بوبكر رضى عنه اول من جمع القرآن في المصحف كما في لاتقان . بوندن بشقه سبحة لفظي ده معروف دكل ايدى .

قال في تاج العروس : وهي كلمة مولدة قاله الازهرى وقال الفارابي وتبعه الجوهري السبحة التي يسبح بها وقاله شيخنا انها ليست من اللغة في شيء ولا تعرفها العرب وإنما حدثت في الصدر الاول اعانة على الذكر وتذكيراً وتنشيطاً . [١] آرتق « مخلف طه سبختان و مصحف » سوزينك قيمت استدلاله سي اولمسه كر كدر . فرض ايدم لم كه قيمت استدلاله سي اولسون ينه مدعاي اثبات ايدم مز .

٨ — شفا دن نهل اولتان نصه كلنجه معلومدر كه شفا صاحبي قاضى عياض احياء علومك احراقه فتوى ويرمش ، تشديدنك درجه سنى اثبات ايلمش ؟ شفا سنده « وقد نحا الغزالي قريباً من هذا المنحى في كتاب التفرقة [٧] وقائل هذا كله كافر بالاجماع على كفر من لم يكفر احداً من النصارى واليهودى » ديه رك حجة الاسلام امام غزالي بي همان همان كفر در كه سنده ايندير مشدر . « قال الشمراني : افتوا بتكفير الامام الغزالي واحرقوا كتاب الاحياء نصره تعالى عليهم وكتبوا بقاء الذهب وكان من جملة من انكر على الغزالي وافق بتحريق كتابه القاضى عياض وابن رشد . « قاضى عياضك فتوا سيله تأييد مدعايه قالقششق ايله بوندن اولكي مناظره ده ، دكل معاني ومقاصدي بل كه سند صد دنده ، تنوير مقامنده ايراد اينديكي اقوال واحاديثي بيله شدتله التزام آره سنده برتناسب بولمق كوچدر .

[١] . ايسته كوريليور كه سبحة لفظي بهد الاسلام عريقي ايله احتجاج اولتان بر فردك كلامنده وارد اولم مشدر . [٧] وقال في التفرقة : بلى اقول ان اكثر النصارى والترك في هذا الزمان تشملهم الرحمة ان شاء تعالى

بلکه اوراده قانون خطه رعایت اولونعمی لازمدر .
مصلحتده موافقد .

بومسئله نکی ظهوری عاجز لر بی تتبعه سوق
ایتمی اعتباریله شایان شکران اولقله برابر جریده
علمیه ده استدلال ویا تنویر مقصدیله ذکر ایدم حکم
آیات کریمه بی خلاقی ثابت اولمدی ، هیئت علیه لری
طرفدن حجت اقامه اولومدی ، قانون خطه موافق
بر صورتده یازمقدمه ثبات ایدم حکمی تکرار بیان
ایدیورم اقدم . ۴ نisan سنه ۳۳۸

دارالحکمة الاسلامیه اعضاستدن
ازمیرلی

اسماعیل هفتی

کچن نسخه ده ۲۳ نجی صحیفه ده کی (۱) عددیله ،
۲۴ نجی صحیفه ده (۴) عددیله هاشده یازیلان عبارت لک
برلری ده کیشمکه آکا کوره تصحیح اولونعمی رجا
اولنور .

انسانه هانکی دورده یوقیور ؟

انسانک هانکی دور ارضی مخلوق اولدینی
حقنده کی علمی ذهابلر ، ینه قاریشور . حالبوکه
دردنجی دوری (مهد بشر) اوله رق قبول ایتک
صورتیله بومسئله یه چوقدن حل ایدلش نظریله
باقیلیوردی .

علم مستحانات اربابنک الله ایتدکری بوتون
بقایاومصنوعات بشریه یه دور رابعده تصادفی ایدلمه سنه
استناد ایدن بو حکمده بر آرز عجله ایدلنیک شمدی
تین ایدیور .

انسانلر ، داها اولکی ادواره نسبت کثرتله
یاشادقلری بودورک طور اقلری آراسنه البته فضل
آثار وعظام ترک ایتشلردر . بو کیفیت تعیین مبدأ
خصوصنده قوتلی بر دلیل اوله ماز .

صوک سنه لک تحریاتی یکی بر ضیا ایله تنور
ایتدی ، نظر تتبع ، بووهمی حدودی آشاق ،

قاضی عیاضک علی الاطلاق فتوا سی قبول اولنه جقمی ؟

شفاده رسمه دائر صراحة برشی کوره مدم .
شفانک عبارت سی شودر : وایمن نقص منه حرفاً قاصداً
لذلك اوبدله بحرف خرمکانه اوزادیه حرف عالم یشتمل
علیه المصحف الذی وقع الاجماع علیه آکلا شیلیور که ناظم
بونی کندیسندن چیقاریور : قال فی فتح المنان والظاهر
اولتمین ان مراد عیاض بالنقص انما هو النقص اللفظی
لا الخطی وکذا التبديل والزيادة خلاف ما يقتضيه نقل الخراز
عنه « ان المراد لنقص في الخط والتبديل والزيادة فيه »

بناء علیه قرائت کتابلرینک صراحة بیانلریله
قاضی عیاضک فتوا سی موضوع مسئله دن خارجدر .

نقص خطی ، تبديل خطی ، زیاده خطیه شامل
دکلدرد . قاله فی فتح المنان : الا ان يتأول قوله من الرسم لدى
تأصلاً بان المعنى من غير حرفاً لفظياً بتقصيص او تبديل او زیاده
من القرآن المدلول علیه برسم المصحف فهو کافر وحينئذ
فلا يكون مقصود النظم بما نقل عن عیاض افاده کفر من تعدد
نقص حرف من رسم المصحف او تبديلاً او زیاده منه واما
قصدتاً کد الوجوب فی ترک هذه المخالفات الخطیه . اوت
ناظمک مقصدی تأکد وجوب اوله بیلور . فقط
فقط شفانک عبارت سی آنی ناطق دکلدرد . هر حالده
مخالفت لفظیه باشقه ، مخالفت خطیه باشقه در ، انکار
اولنان جهت مخالفت لفظیه در . الحاصل رسوم
مصاحف عثمانیه یه اتباعده مذهب مختار اوزرینه
اجماع یوقدر . رسوم مصاحف عثمانیه یه مخالف
اولان قرائتک عدم جوازنده اتفاق یوقدر . تلاوته
خلل کلیه جک وجهه مخالفت خطیه نیک عدم جوازنده
اتفاق یوقدر . متأخرینک مساعدلری شایان دقتدر .
مصاحف شریفه ده بیله « الصلاة » کلمه سنک واوله
یازلمسی حقنده نه اجماع وارددر ، نه بر برهان . زرده
قالدی که جریده علمیه نیک برکوشه سنده واوله
یازلمسی لازم کلسون . مجرد قرائتی محافظه ایچون
معیار اولان رسمه انجق معنایه مقصود اولان
الواحدده رعایت اولنسنک هیچ معنای یوقدر .